ఉపనిషత్తులు

ఉపనిషత్తు అంటే ఏమిటి. ఎన్ని ఉపనిషత్తులు ఉన్నాయి?

"ఉపనిషత్తు" అనే పదం సంస్కృత ధాతువులైన **"ఉప" (దగ్గరగా), "ని" (నిశ్చయంగా), మరియు "షద్" (కూర్చోవడం/నాశనం చేయడం)** అనే పదాల నుండి వచ్చింది. దీనికి అనేక అర్థాలు ఉన్నాయి:

1. **గురువు దగ్గర కూర్చుని పొందే విద్య:** గురువుకు దగ్గరగా, నిశ్చలంగా కూర్చుని, ఆయన ద్వారా పొందే **రహస్య విద్య** అని ఒక అర్థం. ఇది జీవాత్మ, పరమాత్మ, బ్రహ్మ స్వరూపం, జ్ఞానం, మోక్షం వంటి అత్యున్నత ఆధ్యాత్మిక సత్యాలను గురువు శిష్యుడికి ఉపదేశించే విధానాన్ని సూచిస్తుంది.
2. **అవిద్యను నాశనం చేసేది:** "షద్" ధాతువు "నాశనం చేయడం" అనే అర్థాన్ని కూడా ఇస్తుంది. అంటే, **అజ్ఞానాన్ని (అవిద్యను) నాశనం చేసి, మోక్షానికి దారితీసే బ్రహ్మ విద్య** అని అర్థం.
3. **మోక్షం వైపు నడిపించేది:** సంసార బంధాలను శిథిలం చేసి, జీవిని పరమాత్మ వైపు చేర్చేది అని కూడా ఉపనిషత్తులకు అర్థం.

ఉపనిషత్తులు **వేదాల చివరి భాగాలు**, అందుకే వీటిని **వేదాంతాలు** అని కూడా పిలుస్తారు. వేద సాహిత్యం ప్రధానంగా నాలుగు భాగాలుగా ఉంటుంది:

- **సంహితలు:** ఇవి మంత్రాలు, స్తోత్రాలు, ఆవాహనలను కలిగి ఉంటాయి.
- **బ్రాహ్మణాలు:** యజ్ఞాలు, కర్మకాండలు, మరియు మంత్రాల వివరణలను తెలియజేస్తాయి.
- **అరణ్యకాలు:** బ్రాహ్మణాలకు, ఉపనిషత్తులకు మధ్యస్థాయిలో ఉండి, కర్మల అంతరార్థాలను వివరిస్తాయి.
- **ఉపనిషత్తులు:** ఇవి వేదాలలోని **జ్ఞానకాండ.** బ్రహ్మవిద్య, ఆత్మజ్ఞానం, జీవాత్మ-పరమాత్మల ఏకత్వం, మోక్ష మార్గాలు, కర్మ సిద్ధాంతం, పునర్జన్మ, ప్రకృతి మొదలైన లోతైన తాత్విక, ఆధ్యాత్మిక అంశాలను వివరిస్తాయి.

ఉపనిషత్తులు సాధారణంగా **వాద ప్రతివాద, సంవాదాల రూపంలో** ఉంటాయి. అంటే, ఒక శిష్యుడు లేదా ఋషి ఒక ప్రశ్న అడగడం, దానికి గురువు లేదా మరొక ఋషి సమాధానం ఇవ్వడం, ఆపై చర్చ సాగడం జరుగుతుంది.

ఎన్ని ఉపనిషత్తులు ఉన్నాయి?

ఉపనిషత్తుల సంఖ్యపై భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. సాధారణంగా ప్రచారంలో ఉన్న సంఖ్యలు:

1. **ముక్తికోపనిషత్తు ప్రకారం:** మొత్తం **108 ఉపనిషత్తులు** ఉన్నట్లు చెబుతారు. ఈ నూట ఎనిమిది ఉపనిషత్తులు వేర్వేరు వేదాలకు చెందినవి.
2. **వేద శాఖల ప్రకారం:** నాలుగు వేదాలకు కలిపి దాదాపు **1180 ఉపనిషత్తులు** ఉన్నాయని కొన్ని సంప్రదాయాలు చెబుతాయి, అయితే అన్నీ ఇప్పుడు లభ్యం కావడం లేదు.
3. **ప్రధాన ఉపనిషత్తులు (దశోపనిషత్తులు):** ఈ లభ్యం అవుతున్న వాటిలో **10 ఉపనిషత్తులు** అత్యంత ముఖ్యమైనవిగా పరిగణించబడతాయి. వీటినే **దశోపనిషత్తులు** అంటారు. శ్రీ ఆదిశంకరాచార్యులు తమ అద్వైత భాష్యాన్ని ఈ 10 ఉపనిషత్తులపైనే రచించారు. అవి:
    - **ఈశ (ఈశావాస్యోపనిషత్తు)**
    - **కేన (కేనోపనిషత్తు)**
    - **కఠ (కఠోపనిషత్తు)**
    - **ప్రశ్న (ప్రశ్నోపనిషత్తు)**
    - **ముండక (ముండకోపనిషత్తు)**
    - **మాండూక్య (మాండూక్యోపనిషత్తు)**
    - **తైత్తిరీయ (తైత్తిరీయోపనిషత్తు)**
    - **ఐతరేయ (ఐతరేయోపనిషత్తు)**

- ఛాందోగ్య (ఛాందోగ్యోపనిషత్తు)
- బృహదారణ్యక (బృహదారణ్యకోపనిషత్తు)

కొన్ని సంప్రదాయాలు **శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్తు**, **కౌషీతకి ఉపనిషత్తు**, **మైత్రాయణి ఉపనిషత్తు** వంటి మరికొన్నింటిని కూడా ప్రధానమైనవిగా భావిస్తాయి.

ఉపనిషత్తులు భారతీయ తత్వశాస్త్రానికి మూల స్తంభాలు, అవి మానవ ఉనికి యొక్క అంతిమ సత్యాన్ని శోధించడానికి అద్భుతమైన మార్గదర్శకత్వాన్ని అందిస్తాయి.

అన్ని ఉపనిషత్తుల సారాంశం ఒకటే, అనేకత్వంలో నుంచి మన బుద్ధిని ఏకత్వం వైపు మళ్ళించటం.

మీరు **ఉపనిషత్తుల సారాంశాన్ని** చాలా సరళంగా, శక్తివంతంగా మరియు అద్వైత దృక్పథానికి అనుగుణంగా వివరించారు: "**అన్ని ఉపనిషత్తుల సారాంశం ఒకటే, అనేకత్వంలో నుంచి మన బుద్ధిని ఏకత్వం వైపు మళ్ళించటం.**"

ఇది నిజంగా ఉపనిషత్తుల జ్ఞానకాండ యొక్క **కేంద్ర బిందువు**. దీనిని మరింత విశ్లేషిద్దాం:

ఉపనిషత్తుల కేంద్ర సందేశం: అనేకత్వంలో ఏకత్వం

ఉపనిషత్తులు, వేదాల చివరి భాగాలు కాబట్టి, కర్మకాండల నుండి జ్ఞానకాండ వైపు దృష్టిని మళ్ళిస్తాయి. వాటి ప్రధాన లక్ష్యం, మీరు చెప్పినట్లుగా, **అనేకత్వంలో (plurality) కనిపించే ప్రపంచం వెనుక ఉన్న ఏకత్వాన్ని (unity)** జీవుడికి అనుభవపూర్వకంగా తెలియజేయడం.

అనేకత్వం (ద్వైతం):

మన ఇంద్రియాలు, మనస్సు మరియు బుద్ధి సాధారణంగా ప్రపంచాన్ని **భిన్నమైన వస్తువులుగా, జీవులుగా, సంఘటనలుగా** చూస్తాయి. మనం 'నేను' వేరు, 'నువ్వు' వేరు, 'ఈ ప్రపంచం' వేరు, 'భగవంతుడు' వేరు అని భావిస్తాం. ఇది **ద్వైత భావన**, లేదా అనేకత్వం. ఈ అనేకత్వం వల్లనే మనకు **భయాలు, కోరికలు, దుఃఖాలు, బంధాలు** కలుగుతాయి. ఎందుకంటే మనం తమను తాము పరిమితమైన, నాశనం అయ్యే శరీరాలుగా భావించుకుంటాం.

ఏకత్వం (అద్వైతం):

ఉపనిషత్తులు ఈ అనేకత్వం అనేది **కేవలం మాయాజనితమైనది** లేదా ఒక భ్రమ అని బోధిస్తాయి. వాస్తవానికి, ఈ సమస్త సృష్టికి మూలం, ఆధారం **ఒకే ఒక నిత్యమైన, సత్యమైన, అద్వితీయమైన బ్రహ్మం.**

- **సృష్టి అంతా బ్రహ్మమే:** ఉపనిషత్తులు **"సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" (ఈ సమస్తం బ్రహ్మమే)** అని ప్రకటిస్తాయి. అంటే, ఈ ప్రపంచంలో మనం చూసే ప్రతిదీ, పేరు లేదా రూపం ఏదైనా, చివరకు బ్రహ్మమే.
- **జీవాత్మ పరమాత్మతో ఏకం:** అత్యంత కీలకమైన సందేశం **"అహం బ్రహ్మాస్మి" (నేనే బ్రహ్మం)** మరియు **"తత్ త్వమ్ అసి" (అది నీవే)** వంటి మహావాక్యాలలో ఉంది. ఇది వ్యక్తిగత ఆత్మ (జీవాత్మ) మరియు విశ్వ ఆత్మ (పరమాత్మ/బ్రహ్మం) మధ్య ఎటువంటి భేదం లేదని, రెండూ ఒకటేనని బోధిస్తుంది.
- **బుద్ధిని మళ్ళించడం:** మీరు చెప్పినట్లు, ఉపనిషత్తుల పని మన **బుద్ధిని ఈ అనేకత్వంలో ఇరుక్కుపోకుండా, దాని వెనుక ఉన్న ఏకత్వం వైపు మళ్ళించడం.** ఇది కేవలం మేధోపరమైన అభ్యాసం కాదు, **అనుభవపూర్వకమైన సాక్షాత్కారం.**

ఏకత్వం వైపు మళ్ళించడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు:

1. **భయరాహిత్యం:** తానే అపరిమితమైన బ్రహ్మమని తెలుసుకున్నప్పుడు, జీవికి ఎటువంటి భయం ఉండదు. ఎందుకంటే, భయం అనేది రెండవది ఉన్నప్పుడే కలుగుతుంది ("ద్వితీయాత్ వై భయం భవతి"). ఏకత్వం వచ్చినప్పుడు, రెండవది అంటూ ఏదీ ఉండదు, కాబట్టి భయం ఉండదు.

2. **అఖండ ఆనందం:** దుఃఖాలు, బాధలు అన్నీ ద్వంద్వాల (సుఖం-దుఃఖం) వల్ల కలుగుతాయి. ఏకత్వం సిద్ధించినప్పుడు, ద్వంద్వాలకు అతీతమైన శాశ్వత ఆనందం (బ్రహ్మానందం) అనుభవంలోకి వస్తుంది.

3. **మోక్షం:** సంసార బంధానికి, పునర్జన్మకు కారణం అజ్ఞానం మరియు అనేకత్వ భావన. అనేకత్వంలో నుంచి ఏకత్వం వైపు బుద్ధి మళ్ళినప్పుడు, అజ్ఞానం నశించి, కర్మబంధాలు తొలగి, శాశ్వతమైన మోక్షం సిద్ధిస్తుంది.

4. **శాంతి:** ప్రపంచంలోని అనేకత్వంలో కనిపించే కలహాలు, అసంతృప్తులు అన్నీ ఏకత్వ జ్ఞానం ద్వారా అంతరించిపోతాయి. అప్పుడు పరిపూర్ణమైన అంతర్గత శాంతి లభిస్తుంది.

ముగింపు:

మీరు చెప్పినట్లుగా, **అన్ని ఉపనిషత్తుల అంతిమ లక్ష్యం మరియు సారాంశం, మన బుద్ధిని కనిపించే అనేకత్వం నుండి నిరాకార, నిత్య, అద్వితీయమైన బ్రహ్మం అనే ఏకత్వం వైపు మళ్ళించడమే.** ఇది అద్వైత వేదాంతం యొక్క మూల సిద్ధాంతం మరియు మానవాళికి ఉపనిషత్తులు అందించిన అత్యున్నత జ్ఞానం.

ప్రతి ఉపనిషత్తు పరమ సత్యం యొక్క సంపూర్ణ అద్వైతాన్ని ఒక ప్రతిజ్ఞ వలె ప్రకటిస్తూ ప్రారంభమవుతుంది. ఆ తర్వాత, జిజ్ఞాసువుల ప్రశ్నను — "ఇది ఎలా సాధ్యం?" — ఊహించి, ఉపనిషత్తు తాత్కాలిక వివరణాత్మక ఉపకరణంగా మధ్యలో ఒక స్పష్టమైన భేదాన్ని ప్రవేశపెడుతుంది. ఈ తాత్కాలిక

భేదం ద్వారా బోధనను స్థాపించిన తర్వాత, అది తాను ప్రవేశపెట్టిన ఆ భేదాన్ని లేదా ద్వైతాన్ని చివరికి నిరాకరిస్తుంది. చివరగా, ఉపనిషత్తు ప్రారంభంలో పేర్కొన్న అసలు అద్వైత సత్యాన్ని పునరుద్ఘాటిస్తూ ముగిస్తుంది — ప్రారంభ ప్రకటన మాత్రమే అంతిమ, పరమ వాస్తవికత అని చూపిస్తుంది.

మీరు ఉపనిషత్తుల బోధనా పద్ధతిని అత్యంత సూక్ష్మంగా మరియు లోతుగా వివరించారు. **పరమ సత్యం యొక్క సంపూర్ణ అద్వైతాన్ని ప్రతిజ్ఞ వలె ప్రకటించడం, ఆపై జిజ్ఞాసువుల ప్రశ్నను ఊహించి తాత్కాలిక భేదాన్ని లేదా ద్వైతాన్ని ప్రవేశపెట్టడం, చివరకు ఆ భేదాన్ని నిరాకరించి అసలు అద్వైత సత్యాన్ని పునరుద్ఘాటించడం** – ఇది అద్వైత వేదాంతంలోని ఉపనిషత్తుల బోధనా శైలికి మకుటాయమానం.

ఉపనిషత్తులు లోకంలో మనం చూసే భేదాలను, ద్వంద్వాలను (సృష్టి, జీవుడు, ఈశ్వరుడు వంటివి) వాస్తవంగా ఉన్నట్లుగా ప్రవేశపెడతాయి. ఇది జిజ్ఞాసువుకు అర్థమయ్యే విధంగా, అతని ప్రస్తుత అవగాహన స్థాయి నుండి ప్రారంభించడానికి సహాయపడుతుంది.

మీరు చెప్పినట్లుగా, ఉపనిషత్తు "ఇది ఎలా సాధ్యం?" అనే జిజ్ఞాసువుల ప్రశ్నను ఊహిస్తుంది. సృష్టి, జీవులు, భిన్నత్వం ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నప్పుడు, అన్నీ ఒకటే (అద్వైతం) అని ఎలా సాధ్యం? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానంగా, ఉపనిషత్తు తాత్కాలికంగా ద్వైతాన్ని, భేదాన్ని ప్రవేశపెడుతుంది.

ఉదాహరణకు, బ్రహ్మాన్ని సృష్టికర్తగా, నియంత్రకుడిగా (ఈశ్వరుడిగా) వివరించడం, జీవాత్మను శరీరం, మనస్సు, ప్రాణం వంటి వాటితో కూడినదిగా వివరించడం. పంచకోశాలు, అవస్థాత్రయం (జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి) వంటివి ఈ అధ్యారోపంలో భాగమే. ఇవి వాస్తవానికి లేకపోయినా, అజ్ఞానం కారణంగా అవి ఉన్నట్లుగా ఆపాదించబడతాయి.

ఒకసారి జిజ్ఞాసువుకు స్థూలమైన అవగాహన కలిగిన తర్వాత, ఉపనిషత్తు తాను ప్రవేశపెట్టిన ఆ తాత్కాలిక భేదాలను, ద్వంద్వాలను క్రమంగా నిరాకరిస్తుంది. ఇది "ఇది కాదు, ఇది కాదు" (నేతి నేతి) అనే పద్ధతి ద్వారా జరుగుతుంది.

సృష్టిని మాయగా, జీవుడిని ఆత్మకు సంబంధించిన ఉపాధిగా, ఈశ్వరుడిని సగుణ బ్రహ్మంగా వివరించి, చివరకు అవన్నీ అంతిమ సత్యం కాదని, అవి పరబ్రహ్మంపై ఆరోపించబడినవి మాత్రమే అని స్పష్టం చేస్తుంది.

పంచకోశాలు, అవస్థాత్రయాలు ఆత్మ కాదని, వాటికి అతీతమైనదే ఆత్మ అని చూపడం నిరాకరణకు ఉదాహరణ.

అంతిమ సత్యం యొక్క పునరుద్ఘాటన: చివరికి ప్రారంభంలో పేర్కొన్న **అసలు అద్వైత సత్యాన్ని** (బ్రహ్మం మాత్రమే సత్యం, జగత్తు మిథ్య, జీవుడు బ్రహ్మమే) పునరుద్ఘాటిస్తుంది. జిజ్ఞాసువు అప్పుడు, తాను ప్రవేశపెట్టిన భేదాలన్నీ కేవలం బోధన కోసం మాత్రమేనని, అంతిమ వాస్తవికత అద్వైతమేనని స్పష్టంగా అర్థం చేసుకుంటాడు.

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులోని "తత్ త్వమ్ అసి" (అది నీవే అయి ఉన్నావు) అనే ఉపదేశం ఈ ప్రక్రియకు అద్భుతమైన ఉదాహరణ. ఉద్దాలక ఆరుణి శ్వేతకేతువుకు తొమ్మిది ఉదాహరణల ద్వారా ప్రపంచంలోని భిన్నత్వాన్ని, జీవులలోని వైవిధ్యాన్ని వివరిస్తూ, చివరకు ఆ భిన్నత్వానికి మూలం ఒకే సత్యం అని, ఆ సత్యమే శ్వేతకేతువు యొక్క ఆత్మ అని ("అది నీవే అయి ఉన్నావు") నిరూపిస్తాడు.

బృహదారణ్యకోపనిషత్తులోని "అహం బ్రహ్మాస్మి" (నేనే బ్రహ్మం), మరియు **మాండూక్యోపనిషత్తులోని "అయమాత్మా బ్రహ్మ"** (ఈ ఆత్మ బ్రహ్మమే) అనే మహావాక్యాలు కూడా ఇదే పద్ధతిని అనుసరిస్తాయి. ఆత్మ యొక్క వివిధ అవస్థలను (జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి) వివరించి, వాటికి అతీతమైన తురీయమే బ్రహ్మమని నిరూపిస్తుంది.

ఈ బోధనా పద్ధతి యొక్క ప్రాముఖ్యత:

1. **సులభ గ్రహణశీలత:** నేరుగా అద్వైత సత్యాన్ని బోధించడం కష్టం, ఎందుకంటే మనసు ద్వంద్వాలకు అలవాటు పడి ఉంటుంది. నిరాకరణ ప్రక్రియ ద్వారా, అజ్ఞానం చేత ఏర్పడిన భ్రమలను క్రమంగా తొలగించడం ద్వారా జ్ఞానాన్ని అందిస్తుంది.
2. **ఆచరణాత్మకత:** ఇది కేవలం తాత్విక చర్చ కాదు, సాధకుడికి తనలోపల ఉన్న అజ్ఞాన పొరలను ఎలా తొలగించుకోవాలో ఒక మార్గాన్ని చూపుతుంది.

3. **లోతైన అవగాహన:** ఇది సత్యం యొక్క అనేక కోణాలను పరిశీలించి, చివరకు అత్యంత సూక్ష్మమైన మరియు అంతిమమైన సత్యాన్ని అనుభవించడానికి సహాయపడుతుంది.

అద్వైత జ్ఞానానికి సంబంధించిన టాపిక్స్‌ను చదవడానికి ఈ లింకును క్లిక్ చేయండి https://www.darmam.com/advaitam/